

Herman Wagenaar was de zoon van Johannes Hendrikus Wagenaar en Wilhelmina Gertina Maria Post. Zijn ouders trouwden in 1906 in Den Haag. Emile Wagenaar was zijn broer.

In 1938 werd in Alkmaar de katholieke verkennergroep Don Bosco opgericht. In oktober 1938 kwam Herman Wagenaar, die een belangrijke rol zou spelen in de verkennerij, met groot verlof uit militaire dienst. Herman en Emile zorgden voor de eerste aanwas van de groep. Herman werd hopman. Volgens een verslag van één van de bijeenkomsten heeft Herman Wagenaar op 5 november 1938 aan vader en moeder Hoberg toestemming gevraagd voor de deelname van Hennie en Jan. Samen met zijn broer Vaandrig Emile Wagenaar werd op 9 november 1938 de eerste troepavond georganiseerd op het zolderkamertje van de Hopman aan de Stationsweg met zes verkenners. Op 22 februari 1939 kwam het nieuwe houten clubhuis aan de Zandersloot achter het huidige AZ-terrein gereed en was het zolderkamertje niet meer nodig. De verkenners hebben niet lang van hun nieuwe hoofdkwartier kunnen genieten.

Verschillende leden van de groep werden opgeroepen voor de mobilisatie en twee leden kwamen in de meidagen om bij de verdediging van Nederland, Jaap Commandeur verleed in Dubbeldam en Simon Schouten in Rotterdam. Vrienden uit Alkmaar hielden in 1941 een inzameling waardoor beide groepsleden herbegraven konden worden begraven op de katholieke begraafplaats St Barbara in Alkmaar. Het graf werd in 1941, tot de opheffing van Scouting door de bezetter, onderhouden door de Katholieke Verkenners en de katholieke meisjesvereniging, onder leiding van hopman Herman Wagenaar. Toen Herman moest onderduiken heeft zijn vader het werk tot 1947 voortgezet. Na de bevrijding kwamen de kosten voor het onderhoud praktisch ten laste van de familie Wagenaar en op een gegeven moment zijn ze daarmee gestopt. De graven werden begin jaren '50 overgedragen aan de oorlogsgravenstichting.

Op 2 april 1941 verboden de Duitse bezetters de padvinderij. NSB-jongeren namen het clubgebouw van de groep onmiddellijk in gebruik. De verkennergroep bleef toch doordraaien, alleen het uniform bleef in de kast. Een troep van 24 verkenners ging ook nog op zomerkamp. De verschillende patrouilles waren ondergebracht op locaties onder schuilnamen als: Knor Knor, Tok Tok en Boe Boe. In de loop van 1942 en 1943 kwam aan de meeste activiteiten een einde, behoudens enkele geheime patrouille-bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten werden plannen gesmeed om het de NSB'ers en Jeugdstormers zo lastig mogelijk te maken.

Gedurende de oorlogsjaren was een kleine groep verkenners actief in het op kleine schaal de NSB en Jeugdstorm moeilijk te maken. Dit betrekkelijk onschuldige kattenkwaad monde

uit tot een grootschaliger verzet naarmate de onderdrukking heviger werd. Van de Don Boscogroep waren Jan en Hennie Hoberg, André van Elburg, Jaap Vlas en Emile en Herman Wagenaar. Ook de bij de andere groepen waren leden actief in het verzet, zoals Herman Bak, Gerard Veldman en Fritz Conijn van de Katholieke Dominicusgroep, Districtscommissaris Doeko Bosscher, Assistent districtscommissaris Welpen Nel Lind, de joodse Bob van Amerongen en Bob van Hilten van Groep 1 De Kaninefaten en Pieter Jacob Jongens van Groep 2 De Geuzen.

Herman moest onderduiken in mei 1943.

Op 25 februari 1944 vond er een overval plaats op het stadhuis in Alkmaar. Jan en Hennie Hoberg, Jaap Vlas, André van Elburg, Herman Wagenaar en Ton waren hier actief bij betrokken. Deze jongens waren verkenner bij de Don Bosco groep met uitzondering van Ton. Hij was actief bij een andere groep. Herman was hopman van de groep., Ze maakten deel uit van de ondergrondse beweging die uit was op vernietiging van het bevolkingsregister in hun stad. Onder leiding van Wagenaar beraamden ze de overval. Wekenlang had André gespioneerd op het stadhuis en hij had – met hulp van een ambtenaar- een gedetailleerde plattegrond van het stadhuis gemaakt. Het doel was om de kluis open te breken, het bevolkingsregister te vernielen en formulieren, zegels en stempels voor persoonsbewijzen mee te nemen waarbij het kantoor van Emile Wagenaar als uitvalsbasis werd gebruikt. De avond voor de overval kwamen de jongens daar samen. Jaap en Andre hadden een paar dagen te voren al strozakken in het donker aangesleept, omdat ze wisten, dat het maandag wel eens laat kon worden. De volgende avond zouden we versterking krijgen uit de omgeving, zodat het voor ons met voldoende bewapening een kalm klusje zou worden. De overval mislukte en het merendeel van de jongens is op tijd gewaarschuwd. Ze komen de een na de ander op de afgesproken plaats, het kantoor van Emilie Wagenaar, aan. Jan Hoberg werd gearresteerd en op het politiebureau op brute en lafhartige wijze mishandeld. Hij wordt op 14 april 1944 op de Waalsdorpervlakte bij Scheveningen gefusilleerd.

Na de oorlog verloofde hij zich met kerst 1945 met Pauline van de Klundert. De laatste jaren van zijn leven woonde Wagenaar in Valkenburg waar hij in 1995 overleed.

Meer informatie

[Wilhelmina Gerdina Maria Post \(1884-1964\) » Stamboom van Spijk en vele anderen! » Genealogie Online](#)

[Toepoel, Hoberg en van Ginhoven \(Jaarboek 28 2005 pg 60-70\) - Oud-Castricum \(oud-castricum.nl\)](#)

[De Klin | 1 mei 1995 | pagina 157 - Tijdschriften Regionaal Archief Alkmaar Alkmaar '40-'45 - Februari 1944 - KP-Alkmaar overvalt stadhuis Alkmaar \(museumalkmaar40-45.nl\)](#)

Doeko Bosscher, Haast om te sterven. Het korte leven van verzetsman Fritz Conijn
Promotheus Bert Bakker, 2015, 302 Pagina's ISBN 978.90.351.4230.5
Oud Alkmaar, jaargang 41, nr 2 - 2017

Foto De verkenners op excursie in de duinen kort voor de opheffing van Scouting op 12 april 1941. In het midden met de lichte overhemden Hopman Herman Wagenaar en links van hem Jan Hoberg.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.